

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ**

(на основі ОП 2016)

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародний менеджмент
Викладач (-і)	Гринів Любов Володимирівна, к.е.н., доц. менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+380506817089
Е-mail викладача	liubov.hryniv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом навчальної дисципліни є вивчення відносин у сфері управління міжнародним бізнесом підприємств, методи, принципи та інструментарій міжнародного менеджменту.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні основи міжнародного менеджменту 2. Ключові проблеми міжнародного менеджменту 	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета навчальної дисципліни – формування у студентів системи знань з теоретичних засад і технологій формування, розвитку та використання конкурентних переваг підприємства за рахунок здійснення бізнесу у різних країнах і відповідного використання економічних, соціальних, демографічних та інших особливостей цих країн та їх взаємодії.</p> <p>Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення сучасних теоретичних основ міжнародного менеджменту; вивчення стратегії і особливостей застосування основних функцій менеджменту в практиці управління міжнародними компаніями, в тому числі за участю підприємств України; вивчення системи менеджменту людських ресурсів у транснаціональних корпораціях і здобуття навичок відбору кадрів, проектування службових стосунків в компаніях, які діють в Україні; засвоєння основних моделей і інструментів керівництва в системі міжнародного менеджменту, головних ланок міжнародних комунікацій та особливостей мотивації працівників транснаціональних корпорацій; розвиток уміння застосувати методи та інструментарій міжнародного менеджменту на українських підприємствах (в організаціях).</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> розуміти сутність міжнародного бізнесу та міжнародного менеджменту, їх значення і еволюцію, чинники і рівні розвитку, особливості дії законів і принципів; засвоїти понятійний апарат, що застосовується в світовій господарській практиці; знати види міжнародного бізнесу та міжнародного менеджменту, особливості розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних економічних організацій; визначення базових понять стосовно міжнародного менеджменту, міжнародної економіки, міжнародних економічних відносин та середовища їх розвитку; сутності міжнародного поділу праці, міжнародної спеціалізації виробництва та їх видів; теорії міжнародної торгівлі, її сучасного етапу розвитку, умов функціонування та методів державного регулювання; розуміти сутність міжнародних валютно-кредитних відносин та механізмів здійснення міжнародних розрахунків; організаційні структури та механізми контролю в міжнародному менеджменті; головні стратегії поліпшення прибутковості фірми; 	

технології ділових операцій в міжнародному бізнесі.

вміти:

уміти творчо аналізувати стан системи міжнародного менеджменту, визначати проблеми й тенденції його розвитку;

розуміти сутність міжнародного бізнесу та міжнародного менеджменту;

аналізувати ефективність зовнішньоекономічних зв'язків за сучасними методиками;

обґрунтовувати та здійснювати реалізацію валютно-фінансового потенціалу зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами господарювання;

застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Р 2. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних мотивів, поваги до різноманіття думок, індивідуальних та міжкультурних відмінностей людей.

Р 3. Узагальнювати інформацію про соціальні явища і процеси, вести дискусію і професійний діалог з аудиторією.

Р 13. Організовувати та здійснювати комунікації з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
семінарські заняття	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	073 Менеджмент	3	вибірковий

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Міжнародний бізнес і міжнародний менеджмент. Зміст та характерні риси міжнародного менеджменту. Суть міжнародного бізнесу. Міжнародний бізнес і міжнародний менеджмент. Основні риси міжнародного бізнесу. Конкурентні переваги міжнародного бізнесу. Періодизація розвитку міжнародного бізнесу. Фактори розвитку міжнародного бізнесу. Види та організаційно-правові форми міжнародного бізнесу. Міжнародний менеджмент як особливий вид менеджменту. Суть міжнародного менеджменту.	Лекція, семінарське заняття	1,2,5	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Глобальна конкуренція і глобальне регулювання. Становлення глобального	Лекція, семінарське заняття	1,2,5	Опрацювати лекційний матеріал.	5 балів	До наступного заняття

менеджменту Глобалізація та інтернаціоналізація міжнародного бізнесу. Суть і основні фактори глобалізації. Поєднання галузевих і географічних аспектів глобалізації. Економічний статус основних регіонів. Ключові проблеми сучасного міжнародного бізнесу. Інтернаціоналізація. Етика.			Пройти тестування до теми		за розкладом
Тема 3. Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу: сучасні характеристики. Аналітичні інструменти аналізу зовнішнього середовища. Особливості середовища міжнародного менеджменту. Пристосування міжнародних корпорацій до національних умов бізнесу. Географічні особливості міжнародного середовища. Порівняльна характеристика середовища міжнародних і національних корпорацій. Складові міжнародного середовища. PEST- та SLEPT-аналіз	Лекція, семінарське заняття	1,2,7	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Організація міжнародного бізнесу: загальні закономірності. Організаційні структури та механізми внутрішнього контролю. Вертикальна диференціація та визначення ієрархії; повноваження вертикальних підрозділів при прийнятті рішень. Горизонтальна диференціація як спосіб поділу фірми на підрозділи. Ареальна структура в світовому масштабі. Глобальна матрична структура. Мережа управління. Мультиринкові фірми. Міжнародні фірми. Глобальні фірми. Транснаціональні фірми.	Лекція, семінарське заняття	5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Стратегії та стратегічне планування міжнародного бізнесу. Стратегічне планування та прийняття рішень у міжнародних корпораціях.	Лекція, семінарське заняття	1,2,4,5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до	5 балів	До наступного заняття за розкладом

<p>Суть міжнародного стратегічного планування. Поняття та суть міжнародних стратегій. Переваги стратегічного планування міжнародних операцій. Економічні, політичні й адміністративні імперативи міжнародних стратегій. Основні види міжнародних конкурентних переваг. Стратегія глобального розширення.</p> <p>Сучасні стратегічні орієнтації транснаціональних корпорацій. Етноцентризм. Поліцентризм. Регіоцентризм. Геоцентризм. Взаємозв'язок стратегій і національних культур.</p> <p>Основні типи міжнародних стратегій. Міжнародні стратегії. Мультинаціональні стратегії. Транснаціональні стратегії. Глобальні стратегії.</p> <p>Міжнародні стратегії спільних підприємств. Стратегії експорту та імпорту. Лізинг і франчайзинг.</p>			<p>семінарськог о заняття</p>		<p>М</p>
<p>Тема 6. Інтегровані структури міжнародного бізнесу. Стратегічні входження, стратегічні союзи та альянси.</p> <p>Багатонаціональні компанії (БНК) та їх роль у світовій економіці. Передумови виникнення та розвитку багатонаціональних підприємств. Переваги БНК. Організація, форми, структурні особливості БНК</p> <p>Фінансово-промислові групи. Холдингові форми організації БНК.</p> <p>Неієрархічні інтегровані структури.</p> <p>Сучасні підходи до стратегії управління БНК. Структури управління типу “Конгломерат”, “Концерн”.</p> <p>Міжнародні стратегічні альянси. Міжорганізаційні угоди стратегічних альянсів.</p>	<p>Лекція, семінарськ е заняття</p>	<p>1,2,4,5, 6,7,8</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступног о заняття за розкладо м</p>
<p>Тема 7. Фінансові рішення в міжнародному менеджменті.</p> <p>Міжнародне фінансове середовище. Суть міжнародного</p>	<p>Лекція, семінарськ е заняття</p>	<p>1,9,10</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал. Пройти</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступног о заняття за</p>

<p>фінансового менеджменту. Основні типи фінансових рішень у міжнародному менеджменті. Визначення і структура фінансового середовища міжнародних корпорацій. Міжнародні фінансові організації. Міжнародні потоки грошових коштів. Міжнародні фінансові ринки. Основні концепції валютних курсів. Міжнародний і глобальний ефекти Фішера.</p>			тестування до теми		розкладом
<p>Тема 8. Міжнародні торгівельні операції. Комерційні операції міжнародних корпорацій. Міжнародний життєвий цикл товару. Зміст міжнародної торговельної угоди. Експортно-імпортні операції міжнародних корпорацій. Підготовка міжнародної торговельної угоди. Зміст і види контрактів міжнародної купівлі-продажу. Виконання міжнародних контрактів купівлі-продажу транснаціональними корпораціями. Типова зовнішньоторгівельна операція.</p>	Лекція, семінарське заняття	1,2,5,7,10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 9. Інвестиційні операції міжнародних корпорацій. Міжнародний ринок інвестицій. Вплив прямих інвестицій міжнародних корпорацій на платіжний баланс країни. Економічні вигоди та недоліки міжнародних інвестицій для приймаючих країн. Виклик міжнародних корпорацій національній незалежності приймаючих країн. Міжнародні інвестиційні ризики.</p>	Лекція, семінарське заняття	1,2,7,11	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 10. Маркетинг та науково-дослідницька діяльність в глобальному вимірі. Поняття міжнародного маркетингу. Функції та принципи міжнародного маркетингу. Специфіка функціонування зовнішніх ринків та умов маркетингової діяльності. Складові розвитку міжнародного маркетингу. Формування</p>	Лекція, семінарське заняття	4,5,7,8,14	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

<p>комплексу маркетингу міжнародної компанії. Формування маркетингової стратегії міжнародної компанії. Сегментація світового ринку на новітні характеристики сегментів. Культурні відмінності та їх ідентифікація. Комплексний аналіз культурного середовища та врахування національних стереотипів поведінки у міжнародному менеджменті. Концепція Г.Ховстеда. Класифікація груп культур. Економічні відмінності як основа поведінки споживача. Стратегії комунікації. Глобальна реклама. Стратегія ціноутворення.</p>					
<p>Тема 11. Глобальне управління людськими ресурсами. Корпоративна культура та етика в міжнародному бізнесі. Етика та соціальна відповідальність міжнародних корпорацій. Система управління людськими ресурсами в міжнародних корпораціях. Визначення поняття «людські ресурси». Джерела людських ресурсів та їх особливості. Співвідношення джерел людських ресурсів на різних стадіях інтернаціоналізації бізнесу. Кадрова політика міжнародних корпорацій. Види політики найму Визначення і зміст корпоративної культури. Культурні інструменти та комунікаційні проблеми. Відмінності в стилях керівництва в різних країнах. Типологія корпоративних культур.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1,2,6,7</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 12. Міжнародні корпорації. Організаційний розвиток та досвід функціонування міжнародних корпорацій. Теоретичні основи прийняття управлінських рішень. Етапи та рівні прийняття рішень у міжнародних корпораціях. Джерела інформації для прийняття рішень.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття. Виконання ІНДЗ</p>	<p>4,5,7,9, 15</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття</p>	<p>5 балів</p>	

Чинники, що впливають на прийняття рішень. Прийняття корпоративних рішень та на рівні структурних підрозділів.																										
6. Система оцінювання курсу																										
Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <table border="1" data-bbox="368 1030 1244 1355"> <tr> <td colspan="3" data-bbox="368 1030 970 1064">Поточне тестування та самостійна робота</td> <td data-bbox="970 1030 1244 1131" rowspan="2">Сума балів з навчальної дисципліни</td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="368 1064 531 1097">Модуль 1</td> <td data-bbox="531 1064 970 1097">Модуль 2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="368 1097 531 1243">Змістовий модуль 1 поточний контроль</td> <td data-bbox="531 1097 718 1243">Змістовий модуль 2 Самостійна робота</td> <td data-bbox="718 1097 970 1243">Змістовий модуль 3 Індивідуальне науково-дослідне завдання</td> <td data-bbox="970 1097 1244 1131" rowspan="4"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="368 1243 531 1276">Теми 1-12</td> <td data-bbox="531 1243 718 1276">Теми 1-12</td> <td data-bbox="718 1243 970 1276">Теми 1-12</td> </tr> <tr> <td data-bbox="368 1276 531 1310">50</td> <td data-bbox="531 1276 718 1310">20</td> <td data-bbox="718 1276 970 1310">30</td> </tr> <tr> <td colspan="3" data-bbox="368 1310 970 1355" style="text-align: center;">100</td> <td data-bbox="970 1310 1244 1355" style="text-align: center;">100</td> </tr> </table>					Поточне тестування та самостійна робота			Сума балів з навчальної дисципліни	Модуль 1		Модуль 2	Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 Самостійна робота	Змістовий модуль 3 Індивідуальне науково-дослідне завдання		Теми 1-12	Теми 1-12	Теми 1-12	50	20	30	100			100
Поточне тестування та самостійна робота			Сума балів з навчальної дисципліни																							
Модуль 1		Модуль 2																								
Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 Самостійна робота	Змістовий модуль 3 Індивідуальне науково-дослідне завдання																								
Теми 1-12	Теми 1-12	Теми 1-12																								
50	20	30																								
100				100																						
Семінарські заняття	<p>Загальна підсумкова оцінка за Семінарські заняття складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів.</p> <p>Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на Семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв’язати задачі. Протягом семестру студент має можливість отримати десять оцінки по 5 балів за кожну усну відповідь.</p> <p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час практичних занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 50 бальну шкалу.</p> <p>Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення завдань, перевірка рівня їх виконання та оцінювання. Семінарські заняття є ланцюжком, який зв’язує теоретичну підготовку та навчальну практику з дисципліни.</p>																									
Самостійна робота	<p>Важливе значення для опанування теоретичним матеріалом має виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань.</p> <p>Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником формування вміння навчатися, що сприяє активізації засвоєння знань; основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час.</p> <p>Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і</p>																									

	для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 20 балів.
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ). Студент бере за основу реальне підприємство Розробляє та оформляє роботу на тему: <u>Аналіз діяльності міжнародної корпорації (за вибором студента)</u> Робота оформляється на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття. Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 30 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за три змістові модулі: ЗМ 1. Поточний контроль (1-50 балів). ЗМ 2. Самостійна робота (1-20 балів). ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-30 балів). Якщо студент набрав менше 50 балів, дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою менеджменту і маркетингу, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.

7. Політика курсу

Політика курсу є студентоорієнтованою, спрямована на формування відповідних компетенцій шляхом активної комунікації та сприятливого навчального середовища. Заохочується ознайомлення з найкращим досвідом практичної діяльності у сфері управління діяльністю міжнародних компаній. А також можливості використання даного досвіду у реальних компаніях, з діяльністю яких знайомі студенти або є працівниками.

Підсумковою формою контролю є залік, який є узагальненням всіх видів поточного контролю. Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Відповідно, будь які прояви академічної доброчесності недопустимі, зокрема списування під час контрольних заходів чи екзаменів.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка ставиться, а нб округляється. Консультації студентам проводяться у відповідності до затвердженого кафедрою графіка (<https://kmim.pnu.edu.ua/графік-консультацій>). Також є можливість здачі студентами пропущених тем через використання системи дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

8. Рекомендована література

1. Гринів Л.В., Синиця С.М., Ляхович Г.І. Міжнародний менеджмент. Навчальний посібник з грифом “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів” (Лист від 09.07.2013р. № 1/11 – 6230). – Івано-Франківськ: Плай, – 2014. – 408 с.

2. Гринів Л.В. Конкурентоспроможність регіонів України в контексті адаптації національного виробника до умов глобального конкурентного середовища/ Л.В. Гринів, С.М. Синиця // Галицький економічний вісник. – Тернопіль. – № 1(48). – 2015. – С. 10 – 18.

3. Гринів Л.В. Методи оцінки ефективності прийняття управлінських рішень / Л.В.Гринів, О.П.Вачіль// Вісник Прикарпатського університету. Серія Економіка. Івано-Франківськ: Плай, – 2015– № 11 – С.292-296

4. Гринів Л.В. Особливості формування і зміни організацій культури підприємства/ Л.В.Гринів, Ю.Е.Кузьмичова // Збірник тез доповідей наукових читань, «Стратегічні

детермінанти соціально - економічного розвитку в умовах трансформаційних перетворень», присвячених пам'яті Володимира Павловича Череваня, 25 квітня 2018 року – м.Київ. – С.47-50

5. Гринів Л.В. Транспортно-економічні кластери як механізм підвищення ефективності міжнародних транспортних перевезень карпатського регіону/ Л.В. Гринів, С.М. Синиця // Тернопільський державний національний університет ім.Івана Пулюя. - 2010. - № 2. - С.75-82.

6. Гринів Л.В. Шляхи підвищення конкурентоспроможності міжнародних транспортних перевезень / Л.В. Гринів, С.М. Синиця // Наука й економіка. - 2010. - № 3 (19). - С.115-121.

7. Івасів Б.С. Міжнародні ринки грошей і капіталів: навчально- методичний посібник / Б.С. Івасів, В.В. Комар. - Тернопіль : ТНЕУ, 2008. - 120 с.

8. Куценко В.М. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. - К. : МАУП, 2006. - 296 с.

9. Міжнародний банківський бізнес: базові категорії, поняття, терміни : навчальний словник-довідник / Віднійчук-Вірван Л.А. - Львів : Магнолія Плюс, 2006. - 311 с.

10. Міжнародний менеджмент : навч. посіб. / За ред. О.Б. Чернеги. - 2-ге вид., оновл. і доп. - Львів : Магнолія 2006, 2009. - 592 с.

11. . Міжнародний менеджмент: навч. посібн. / П. І. Юхименко, Л. П. Га-цька, М. В. Півторак та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.

12. Михайлова Л.І., Юрченко О.Ю., Данько Ю.І. Міжнародний менеджмент. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 200 с.

13. Міжнародний менеджмент. Навчальний посібник / Білозубенко В.С., Озаріна О.В., Семенов А.А.; за редакцією професора О.Б. Чернеги. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 592 с.

14. Міжнародний менеджмент: навчальний посібник / Л.І. Михайлова, О.Ю. Юрченко, Ю.І. Данько, А.М. Михайлов. - К. : ЦУЛ, 2007. - 200 с.

15. Міжнародний менеджмент: підручник / С. О. Гуткевич, Г. В. Дмитренко, І. Г. Оніщенко, Ю. М. Сафонов; за ред. д. е. н., проф. Гуткевич С. О. – К.: Кафедра. – 2015. – 535 с.

16. Піддубна Л.І. Конкурентоспроможність економічних систем: теорія, механізм регулювання та управління: Монографія. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2007. – 368 с.

17. Портер М. Конкурентная стратегия. Методика анали за отраслей и конкурентов. М.: Альпина Паблишер, 2015. – 453 с.

18. Портер М. Конкурентное преимущество. Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость. М.: Альпина Паблишер, 2015. – 453 с.

19. Портер М. Международная конкуренция. Конкурентные преимущества стран. М.: Альпина Паблишер, 2016. – 947 с.

20. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : підручник для студентів вищих навчальних закладів / Л.В. Руденко. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : ЦУЛ, 2007. - 632 с.

21. Синиця С.М., Гринів Л.В., Крупа О.М. Управління конкурентоспроможністю підприємств Івано-Франківськ: Плай.

Викладач _____ **Гринів Л.В.**